

Nieuwsbrief voor de leden van de Groninger Bodem Beweging

Middelstum, 27 augustus 2010

Beste leden,

Met veel genoegen presenteren we jullie als leden van de Groninger Bodem Beweging (GBB) onze eerste nieuwsbrief. Het ledental van de GBB is in vier maanden tijd gestegen tot 117, waarvan de meeste in de gemeente Loppersum wonen (85%).

Binnenkort – op dinsdag 19 oktober om 19.30 uur in Vita Nova te Middelstum – hebben we onze eerste algemene ledenvergadering; zie aan het einde van deze nieuwsbrief.

De onderwerpen van deze nieuwsbrief zijn:

- De vereniging.
- Het bestuur.
- Een terugblik op de activiteiten.
- Melden van eigen schade-ervaringen
- Gesprekken met de NAM, de Commissie Bodemdaling van de Provincie Groningen en de Stichting Willem Beton.
- Het concept-eindrapport van Deltares.
- Nieuwe meting en voorspelling van de bodemdaling door gaswinning.
- Ledenvergadering.

De vereniging

Wat voor soort vereniging is de GBB en waarom zoveel mogelijk leden?

De Groninger Bodem Beweging is een onafhankelijke belangenvereniging met een onbezoldigd bestuur en zonder subsidie van bedrijven of overheid. De vereniging is niet uit op winstbejag, maar wil de negatieve gevolgen van gaswinning in Groningen voor de inwoners op een eerlijke manier gecompenseerd krijgen.

Een aantal van 117 leden is een goed begin, maar we zijn er nog niet. We gaan voor minimaal duizend leden. Pas bij een groot aantal leden zullen we door de NAM en de Politiek en/of Overheid echt serieus worden genomen. We vragen jullie dan ook om zoveel mogelijk mensen te overtuigen om lid te worden. De GBB wil haar leden goed informeren, bundelt hun krachten en lobbyt bij NAM, betrokken organisaties als de Commissie Bodemdaling en bij de politiek. Leden kunnen ook altijd contact met het bestuur opnemen voor vragen over het proces van schadevergoeding. De GBB is een democratische vereniging en wil via de nieuwsbrieven en op de ledenvergaderingen de leden op de hoogte brengen van de activiteiten van het bestuur.

Het bestuur

Het bestuur bestaat uit:

Jelle van der Knoop (Stedum), voorzitter

Hilda Groeneveld (Middelstum), secretaris

Koos de Vries (Westerwijtwerd), penningmeester

Roelof Hupkes (Westeremden), lid

Het adres van het secretariaat is:

De Bosrand 11

9991 EJ Middelstum

Tel.: 0595-551829

Mailadres: info@ groningen-bodem-beweging.nl

Activiteiten, een terugblik

Een greep uit de activiteiten en een blik op de toekomst.

Er is voor en na onze oprichting al veel gebeurd:

- Er is een professionele website opgezet,
- Er is een ledenadministratie opgezet,
- Er zijn ledenwerfacties gevoerd,
- Er zijn veel rapporten gelezen,
- Er zijn veel contacten geweest met nieuwe leden en sympathiserende organisaties,
- Er is gesproken met belangrijke partijen waaronder de NAM en de Commissie Bodemdaling.

Er is echter nog veel werk te doen! Waar we nog te weinig tijd voor hadden, is het optekenen van de schade-ervaringen van de leden. We vinden het heel belangrijk dat deze ervaringen op de website komen, opdat anderen er van kunnen leren. Maar het kost allemaal veel tijd. We vragen jullie daarom vriendelijk om daadwerkelijk een 'steentje' bij te dragen door jullie 'schade-ervaringen' aan ons te melden. Jullie informatie blijft vertrouwelijk en zal zonder jullie toestemming nooit aan derden worden verstrekt.

We hopen ook dat sommigen van jullie wat tijd in het werk van de GBB kunnen steken, bijvoorbeeld door aan een werkgroep te gaan deelnemen. We zouden graag zien dat er verschillende werkgroepen komen die zich bezig houden met verschillende onderwerpen, zoals:

-ervaringen met schade en de schadevergoeding

-effecten en toestand van de bodemdaling en waterpeilbeheer

-effecten van de aardbevingen.

Melden van 'schade-ervaringen'

Waarom het zo belangrijk is om schade-ervaringen te melden.

Dit dient drie doelen:

1. De NAM houdt tot nu toe de meeste gegevens in het duister. Daardoor weten we niet hoeveel en waar schade is, hoe hoog er getaxeerd is, hoe de NAM het heeft afgehandeld, of de mensen tevreden zijn, enz. We weten bovendien niet hoeveel mensen met schade deze melden en hoeveel dit niet doen.

2. Wij willen duidelijkheid krijgen over de *kwaliteit* van de schadeafhandeling. We willen uw ervaringen vergelijken met de informatie die we van de NAM krijgen. Met uw informatie winnen onze argumenten aan kracht.
3. We willen graag uw ervaringen met schade en de NAM op de website plaatsen. Hier kunnen anderen van leren. Het kan anderen ook alerter maken en hun drempel verlagen om melding te doen. Uw ervaring komt anoniem en onherkenbaar op de site en pas nadat met u contact hierover is geweest en u uw toestemming heeft gegeven. U krijgt dus altijd eerst de tekst te lezen.

Zo weten we over de schademeldingen na de zwaarste beving van 3.5 op de schaal van Richter in de zomer van 2006 het volgende:

Schademeldingen:	411	Afgewezen	93
Afgehandeld:	373	Nog in behandeling	38
Erkend	280	TCBB ingeschakeld	6

Wij zouden graag willen weten of alle personen met schade dit ook melden, of mensen tevreden zijn met de afwikkeling, hoe hoog de vergoedingen zijn, hoe lang de afhandeling duurt, enz.

Gesprek met de NAM

Een eerste kennismaking met de NAM. De GBB stelt vele vragen o.a. over de zwaarte van eventuele toekomstige bevingen, de aard van de schades, de bewijslast, de invloed van het waterpeil en de schadeafhandeling.

Op dinsdag 1 juni heeft in hotel Spoorzicht, Loppersum, het bestuur van de Groninger Bodem Beweging gesproken met een driekoppige afvaardiging van de NAM; dit gebeurde op initiatief van de NAM. Het was een oriënterend gesprek met de bedoeling kennis te nemen van elkaars standpunten. De GBB heeft uitgelegd wat de doelstelling van de vereniging is. In het kort gezegd: een rechtvaardige vergoeding voor schade die ontstaat als gevolg van de winning van aardgas uit het Groninger veld.

Om te beginnen vertellen de bestuursleden hoe zij zelf de bevingen beleven. Een kracht van 3.5 op de schaal van Richter klinkt niet zwaar, maar het is beslist beangstigend wanneer je huis schudt en kraakt. De NAM geeft aan dat deskundigen er van uit gaan dat 3.9 wel het maximum is dat we kunnen verwachten maar daarover bestaat nog wel de nodige onzekerheid. De GBB laat zien dat zoals het er nu uitziet het aantal bevingen blijft toenemen. De NAM meent dat er nu bijna sprake is van een evenwichtsituatie in het veld en dat het aantal bevingen vrijwel constant zal blijven. Bovendien wordt er bij de winning rekening mee gehouden dat de spanningopbouw zoveel mogelijk verdeeld wordt over het veld.

De NAM houdt zelf ook bij waar schadevergoedingen zijn uitgekeerd en heeft daar kaarten van. Deze kunnen niet zomaar ter beschikking worden gesteld omdat ze privacygevoelige informatie bevatten. Als ze daarvan ontdaan kunnen worden, mogen ze op de website van de GBB geplaatst worden.

Vervolgens is er gesproken over de schadeafhandeling. De NAM zegt dat er geen discussie is over de algemene bewijslast: de NAM erkent dat de aardbevingen van de aardgaswinning komen. Schade wordt vergoed, maar de mensen moeten het eerst wel zelf melden bij de NAM. Dan komt er een shadebureau en wordt de schade vastgesteld. De NAM heeft raamcontracten met twee shadebureaus

waarvan zij vindt dat deze deskundig zijn. De GBB stelt voor de burger meer ruimte te geven in de keuze van een schadebureau. De GBB vraagt zich verder af waarom het nodig is dat direct na het vaststellen van de schade door de expert de bewoner daarvoor moet tekenen. Waarom er niet een nachtje over slapen of een second opinion? De NAM licht toe dat met deze handtekening niet al te star wordt omgegaan maar zij moet erkennen dat bij een conflict tussen schadelijder en de NAM deze wel degelijk een juridische status heeft. De procedure zoals de NAM heeft ingesteld is niet verplicht. Feitelijk mag de eigenaar zelf ook nog een schadetaxatie laten uitvoeren voor een second opinion maar de kosten hiervan zijn voor de bewoner zelf. In het geval van serieuze en/of ernstige schade zal deze tweede taxatie wel meegenomen worden in het bepalen van het schadebedrag. Maar, zegt de NAM, we gaan er van uit dat er alleen 'cosmetische' schade optreedt, en geen constructieve schade. De GBB is het hier absoluut niet mee eens.

Op de stelling van de GBB dat er waarschijnlijk ook een waardedaling van huizen optreedt door de vele bevingen, of op zal gaan treden, gaat de NAM niet in. Over de termijn van drie maanden na de beving waarbinnen de schade gemeld moet zijn, zegt de NAM: dit staat in de Mijnbouwwet, maar wij gaan daar niet erg strikt mee om. Als de bewoner aantoont dat de termijn van drie maanden te kort was om schade te constateren, zal de NAM een latere melding ook in behandeling nemen. Van schadeafhandelingen die al langer dan een jaar duren, waar de GBB weet van heeft, zegt de NAM niets af te weten.

Als het gaat om schade door veranderingen in (grond-)waterpeil zegt de NAM dat daarvoor in eerste instantie de verantwoordelijkheid bij de Waterschappen ligt. Deze krijgen geld uit het bodemdalingfonds beheerd door de Commissie Bodemdaling. Hiermee worden de juiste waterbeheersmaatregelen gefinancierd teneinde de gevolgen van de bodemdaling op te vangen. Kunnen particulieren aantonen dat er ondanks het beleid van de waterschappen schade is ontstaan aan hun woning door de bodemdaling dan wil de NAM haar verantwoordelijkheid nemen. De particulier moet zich dan vervoegen bij de Commissie Bodemdaling.

Het gesprek wordt afgesloten met de constatering dat we het niet over alles eens zijn maar dat het wel goed is dat wij elkaars standpunten besproken hebben. Ergens in de tweede helft van dit jaar zullen wij elkaar weer treffen.

Gesprek met de Commissie Bodemdaling

Er is onder andere gesproken over het uitblijven van het rapport van Deltares en de contacten van de Commissie Bodemdaling met de NAM over schade als gevolg van bodemdaling. Ook het ophogen van de zeedijken en de plannen van de Commissie Bodemdaling zijn aan de orde geweest.

Op 14 juni heeft het bestuur een gesprek gehad met Peter van Bergen, secretaris van de Commissie Bodemdaling. De volgende onderwerpen kwamen aan de orde:

- Het rapport van Deltares (zie verderop onder 'Concept-rapport Deltares'). Peter van Bergen is het met ons eens dat er sprake is van een wanprestatie van Deltares; de vertraging van het definitieve eindrapport wordt groter en groter. De vraag is hoelang we nog vertrouwen kunnen houden in het eindresultaat.

- Schade als gevolg van de bodemdaling.
De Commissie heeft 1x per week contact met de NAM over o.a. schadegevallen. Dit gaat vrijwel nooit over schade bij particulieren. Er is ook nog nooit geld aan particulieren uitgekeerd als vergoeding voor schade door bodemdaling. De GBB wijst erop dat zij veel signalen van burgers krijgt over schade door veranderingen in het waterpeil als gevolg van de bodemdaling; er zou vaak sprake zijn van scheurvorming door verzakkingen. Peter van Bergen meent dat de schade vrijwel altijd een andere oorzaak heeft. Als een particulier schade meldt bij de Commissie, komt er eerst iemand kijken. Blijkt de klacht gegrond dan buigt de Commissie zich over het schadegeval. Het oordeel van deze is bindend. De Commissie bestaat voor de helft uit deskundigen die aangewezen zijn door de NAM. De GBB plaatst daarom een vraagteken achter de onafhankelijkheid van de Commissie. Er is nog nooit een uitkering geweest voor schade aan gebouwen van particulieren. Peter van Bergen is het met de GBB eens dat de procedure voor burgers bij schade waarvan wordt vermoed dat de bodemdaling daar mogelijk een rol bij speelt, meer structuur moet krijgen en voor de burger transparanter moet worden. Op dit moment weet de burger niet waar hij/zij moet aankloppen: bij het Waterschap, bij de NAM of bij de Commissie Bodemdaling. Peter meldt dat er momenteel een onderzoek loopt in opdracht van de Commissie Bodemdaling naar de relatie tussen de hoogte van de grondwaterstand en het toegepaste peilbeheer van het waterschap. De bodemdaling brengt soms de noodzaak van peilveranderingen mee die je niet kunt tegenhouden. De GBB vindt dat de inwoners daar niet de dupe van mogen worden. Tevens hopen we dat het onderzoek meer helderheid verschaft over schade door peilaanpassingen vanwege bodemdaling die veroorzaakt wordt door de NAM.

De teneur van het verhaal van Peter van Bergen is: het valt allemaal best mee met de gevolgen van de bodemdaling voor woningen. De GBB stelt: als mensen klachten hebben over de bodemdaling, moet je deze serieus nemen zolang niet alle effecten van de bodemdaling in kaart zijn gebracht.

- De zeedijken worden waarschijnlijk aangepakt, mede i.v.m. de bodemdaling door de gaswinning. Voor de dijken in het noorden, geldt echter wel een andere risicoberekening dan bij de dijken in het westen. Dit komt er op neer dat er bij ons in het noorden een grotere kans op dijkdoorbraak geaccepteerd wordt.
- Het Waterschap heeft een verzekering tegen schade bij woningeigenaren die het gevolg is van het waterbeheer. Deze verzekeringsmaatschappij wikkelt het proces met de eigenaar af (taxatie e.d.).
- Plannen van de Commissie (deels al in gang gezet):
 - Een gestroomlijnde procedure voor schaderegeling met het Waterschap
 - Een onderzoek naar de gevolgen van de laatste peilverlaging binnen de 2e schil; dat is het gebied aan de rand van het land waarvan de bodem daalt door de gaswinning; deze heeft het op één na laagste waterpeil van de dalingsschotel.
 - Het instellen van een loket voor burgers en organisaties die te maken hebben met schade door de gaswinning. Dit zou een website op internet kunnen zijn met links, waarnaar verwezen wordt.

Gesprek met de Willem Betongroep

Het bestuur van de GBB heeft gesproken met de Willem Betongroep (in de jaren 60 ontstaan uit zorgen over de gevolgen van de gaswinning) over de aanpak van schade bij burgers.

Op 15 juni was er een kennismakingsgesprek met enkele bestuursleden van de Willem Betongroep. Deze groep bestaat al sinds de jaren 60 en vroeg toen al aandacht voor de risico's van de gaswinning, welke door de NAM en overheidsinstanties toen nog niet werden onderkend. Meent van der Sluis speelde een sleutelrol in het ontstaan van de groep en is tot aan zijn overlijden voorzitter geweest. De groep richt zich op de drie noordelijke provincies. Qua ledental is de groep, waaronder een aantal voormalige statenleden, vergeleken met de GBB maar klein (ca. 35). Ze lobbyt vooral bij de politiek en vindt dat die het probleem moet aanpakken; van de NAM hoeft je niets te verwachten. Ze richten zich tegenwoordig hoofdzakelijk op schade door bodemdaling. In het kennismakingsgesprek zijn over en weer visies over de problematiek en de aanpak daarvan uitgewisseld. Besloten is om, wanneer het moment en de gelegenheid zich daar voor leent, naar buiten toe gezamenlijk op te trekken.

Concept-eindrapport Deltares

Een korte terugblik van de Klankbordgroep Bodembeweging en het opstarten van een onderzoek door Deltares.

Een korte terugblik: het grootste deel van het bestuur van de GBB is in 2006 gestart als Klankbordgroep. Op ons verzoek vroeg burgemeester Rodenboog aan de Provincie een inventarisatie en evaluatie te laten uitvoeren naar de huidige kennis van de gevolgen van de gaswinning. De directe aanleiding was de beving nabij Westeremden op 8 augustus 2006 van 3.5 op de schaal van Richter. Deze aardbeving vergrootte het gevoel van onzekerheid bij de bevolking over de toekomstige effecten van de gaswinning. De opvatting bij overheid en NAM dat de effecten van de gaswinning voor de particuliere bewoner verwaarloosbaar zijn, bleek voor velen niet langer geloofwaardig.

Er kwam dus een onderzoek naar de huidige kennis over de effecten van de gaswinning, uitgevoerd door Deltares. Dit onderzoek startte op 25 september 2008 en zou ½ jaar later afgerond zijn. Inmiddels hebben we op 20 mei 2010 als Klankbordgroep de vierde vergadering gehad met de Stuurgroep om het concept-eindrapport van Deltares te bespreken. We zijn nu al weer 3 maanden verder en ondanks beloften is er nog steeds geen definitief eindrapport. De genoemde Stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van:

- Het KNMI
- De TCBB (Technische Commissie Bodem Beweging)
- Deltares
- De Provincie Groningen
- De Commissie Bodemdaling
- Het Waterschap Noorderzijlvest
- De Gemeente Loppersum

Al met al een langlopend proces. We zijn zelfs gaan twijfelen of er wel een rapport komt. Echter, het niet tot stand komen van het rapport heeft wellicht nog de grootste betekenis!

Nieuwe meting en voorspelling van de bodemdaling door gaswinning

Prognoserapport Bodemdaling

Dit najaar verschijnt het nieuwe vijfjaarlijkse Status/Prognose rapport over de bodemdaling van de NAM. In 2008 is de bodemdaling door waterpasmetingen en satellietradarmetingen bepaald. Na ruim anderhalf jaar is op basis van de metingen ook een voorspelling gemaakt voor de toekomst.

In het vorige Status/Prognose rapport uit 2005 stond dat de daling door gaswinning in 2003 in het centrum van de dalingskom (nabij Wirdum) 22 centimeter bedroeg en dat de bodemdaling in 2050 mogelijk zal toenemen tot ± 42 centimeter.

We zijn benieuwd in hoeverre de conclusies in het nieuwe rapport hiermee overeenkomen.

Ledenvergadering op 19 oktober

Algemene Ledenvergadering

Op 19 oktober om 19:30 uur in Vita Nova in Middelstum houden we onze eerste algemene ledenvergadering. We hopen dat jullie in grote getale komen; het gaat om jullie eigen belang. De avond zal naast een zakelijk – ook een informatief en gezellig deel krijgen. Verder zijn we blij dat we jullie een nieuw kandidaat bestuurslid kunnen voorstellen: Marjan Datema, juriste en volgens ons een goede aanwinst.

De agenda ziet er voorlopig als volgt uit:

1. Opening
2. Mededelingen
3. Jaarverslag
4. Verkiezing van nieuwe bestuursleden
5. Plannen en strategie
6. Onderzoek van Deltares
Pauze
7. Huibert Borsje (TNO) spreekt over de effecten van aardbevingen op huizen; aansluitend discussie.
8. Sluiting